

Sångpartierna

i

KUNG CARLS JAGT.

• Andra upplagan.

Sångpartierna
i
KUNG CARLS JAGT,

Romantisk Opera i tre akter

af

FREDRIK PACIUS.

Text af **Z. TOPELIUS.**

Första gången uppförd å Helsingfors Theater
den 24 Mars 1852.

Andra Upplagan.

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-Sällskapets Tryckeri. 1852.

Personerne.

Kung Carl XI, 16 år gammal (*talparti*).

Enkedrottningen Hedvig Eleonora, hans mor (*alt*).

Krister Horn, Konungens Guvernör (*bas*).

Johan Gyllenstjerna, (*tenor*)

Mårten Reutererantz, Stallmästare, (*bas*) } Konungens
förtrogne.

Banér,

Wachtmeister,

Oxenstjerna,

Lewenhaupt,

} Jägare af Konungens svit.

Jonathan Pehrson, ung Skjälsskytt från Föglö. (*tenor*).

Leonora, Fiskarflicka (*sopran*).

En Fiskare.

Första Hofdamen (*sopran*).

Andra Hofdamen (*alt*).

Första Bondflickan.

Andra Bondflickan (*alt*).

En Fiskargumma.

En Krämare.

En Krögare.

Första Juden.

Andra Juden.

Hofvets Herrar och Damer. Landtfolk. Vakt.

Händelsen föregår på Åland i nejden af Kastelholms
slott i början af September år 1671.

Imprimatur: Herrman Molander.

Första Akten.

U:o 1. Jägarkör.

Halloh, i den villande gröna mark,
Halloh, i den doftande sköna park
Som en monark
Går jägarn stark
Sin raska gång
Med klang och sång
Och fruktar för ingen fara.
Halloh, öfver gungande tufvans bädd,
Halloh, öfver ljungen i mossa klädd
Vid källans brädd
Flyr elgen rädd
Och snabb och vig
Att dölja sig
För ilande ryttarskara.
I spetsen för oss rider Sverges kung;
Kung Carl är tapper, kung Carl är ung.
Så sjung!
Så sjung under himlens fria blå
Till kungens ära ett gladt halloh,
Halloh!

N:o 2. Dryckesvisa.

Drick! njut! älska och dröm!
 Lyckan hon flyr med stunden.
 Drick! njut! bågaren töm!
 Tänk på din mö så öm!
 Lifvet är kort och döden är lång;
 Jaga vi fritt med klang och sång;
 Drick! njut! älska och dröm!
 Lyckan hon flyr med stunden.

Drick! sjung! Drufvan i dag
 Blöde för kung och flicka.
 Drick! sjung i jublande lag!
 Härnäst blöder du och jag.
 Jaga vi fritt, så jaga vi bäst,
 Här är den kung, som dricker mest.
 Drick! sjung! Drufvan i dag
 Blöde för kung och flicka.

Drick! njut! Lif eller död
 Töm i en enda droppe!
 Drick! sjung! Lust eller nöd
 Göm uti drufvans glöd!
 Jaga vi fritt, så jaga vi gladt,
 Dricka hvar dag och dricka hvar natt.
 Drick! njut! Lif eller död
 Töm i en enda droppe!

N:o 3. Qvintett.**Wachtmeister.**

Jag marsk! Det vor' ej galet.
 Mig passar just det valet.
 Jag då ej kom i qvalet,
 Armén att föra an.
 Mot Danskar och mot Ryssar
 Jag öfver vågen kryssar,
 Och midt bland svärdens kyssar
 Jag slåss till sista man.

Gyllenstjerna m. fl.

Du marsk! Förbannadt galet.
 Dig passar ej det valet.
 Du säkert kom i qvalet,
 Armén att föra an.
 Mot Danskar och mot Ryssar
 Du bland buteljer kryssar,
 Och för etthundra kyssar
 Du säljer sista man.

N:o 4. Duett.**Första Hofdamen.**

Att gå på jagt
 Och stå på vakt
 I skogens fria friska trakt,
 Det kallar jag
 En herrlig dag,

Det är det yppersta behag.
 Jag fångar gladt
 Med tusen spratt
 Den granna fjäril med min hatt,
 Jag springer lätt
 Bland blommors ätt,
 Der eko talar
 I berg och dalar,
 Der liten siska
 I grenen hviskar
 Och ekorn hoppa
 I löf och toppar....

Andra Hofdamen.

Att jaga så
 Hvar dag — hå hå,
 Det kostar mycke, mycke på.
 En stackars mö
 Vill hellre dö,
 Än drifva kring båd' land och sjö.
 I skogens våld
 Bo bara troll,
 Som trampa på ens klädningsfäll.
 Der lurar arg
 En lurfvig varg,
 Der brummar björnen,
 Der flaxar örnen,
 I alla stubbar
 Bo tomtgubbar,
 Och gasta snyfta
 I hvarje klyfta....

Första Hofdamen.

En tapper flicka
 Får icke klicka
 Att troll och gasta i ögat blicka.

Andra Hofdamen.

En flitig flicka
 Skall sy och sticka
 Och ej sin fot uti skogen vricka.

Första Hofdamen.

Ack hur herrligt ändå
 Att i skogen gå!

Andra Hofdamen.

Hur förfärligt ändå,
 Att sig möda så!

Första Hofdamen.

Intet tvång,
 Bara sång!
 Inga moraler,
 Inga kabaler!

Andra Hofdamen.

Löf och blad —
 Ingen parad!
 Saltomortaler,
 Men inga baler!

Andra Hofdamen.

Man ofta sagt
 Till oss: gen akt,
 O flickor, gån ej ut på jagt!
 I skogens snår
 I edra spår
 Den vilde jägarn osedd går.

Första Hofdamen.

Men ej med lod
 Och krut och blod
 Vi flickor te vårt hjeltemod;
 Det är vår lott
 Att sigta smått
 På fjärlar och på hjertan blott.

Båda.

Och frisk och sval
 Är skogens sal,
 Och herrlig är den gröna dal,
 Och lätt och gladt
 Med glädtigt spratt
 Vi jaga, jaga dag och natt.

U:o 5. Qvintett och Kör.**Reutererantz.**

Hvad oerhördt, hvad dristigt brott!

Drottningen.

Olycklige, hvad säger ni! Min son?

Horn.

Hvad . . . kungen? Store Gud!

Kören.

Jag bäfvar. Ofärd bringar han.

Reutererantz.

Gud vare tack, ej skadad kungen är.

Drottningen.

Jag andas åter.

Kören.

Ej skadad är han, Gudilof!

Drottningen.

Till döds ni skrämde mig.

Horn.

Så säg, ni olycksbud, hvad har då händt?

Reutererantz.

Hans majestät och jag, vi hela dagen jagat ha en
 elg, den skönaste i Ålands hela skog. I sträckgalopp
 kom kungen sist till randen af ett brådjup . . .

Kören.

Ve, hvad säger han?

Reutererantz.

Der kunde elgen icke mera fly. Vi stannade; hans

majestät geväret tog och lade an. I samma ögonblick
small mellan björkarna ett skott . . .

Drottningen.

Mot kungen! Ha, förräderil

Kören.

Kan sådant missdåd tros?

Reutererantz.

Om emot kungen, jag ej vet. Alltnog att träffad
låg den sköna elgen i sitt blod. Men den förvägne
skytten undkom oss.

Qvintett och Kör.

Hvad lyckligt öde!
Fritt elgen blödel
Blott ej man döde
På Ålands ljung
Vårt hopp, vår kung

Reutererantz.

Nej ve den bof i förväg gått
Att fälla elg för kungens skott!
Hans bälte jag vid stranden fann;
Sitt brott med lifvet bötar han.

Qvintett och Kör.

Så grymma lagar
Från fordna dagar

Man blott beklagar.
Hvad faslig lott
För ringa brott!

Reutererantz.

Man sände strax till fogden båd,
Att spana ut det lömska dåd.
Den store Gustafs lag skall stå;
Att elgars skytt man hänga må.

Qvintett och Kör.

Nåd för den arme!
Man sig ej harme,
Men mildt förbarme,
Att lagens lopp
Ej fylles opp!

Reutererantz.

Man högt sig harme,
Ej sig förbarme!
Den syndarn arme
Må hängas opp
I första topp.

Qvintett och Kör.

Hvad lyckligt öde etc.

U:o 6. Målskjutningskör.

Kören.

Kom låt oss fresta
Kulan den bästa,
Kom låt oss fästa,
Fjerran ett mål.
Den som ej sigta
Kan och ej rikta,
Han skall få plikta
Med kungens skål.

Krister Horn.

Än man fördröje
 Ursinnigt nöje!
 Hvem kan med löje
 Här ge akt?

Kören.

Nej man ej fördröje
 Ett sådant herrligt nöje!
 Jag knappast mer för löje
 Kan derpå gifva akt.

Reutererantz.

Hans majestät har skottet först.

Drottningen.

Dig akta,
 Min Carl, och med geväret umgås sakta!

Hörn.

Männ bössan rätt och lagom laddad är?

Kungen.

Att sist, ej först att skjuta, jag begär.

Kören.

Gif akt! Gif akt! (skott)
 Bom! bom! bom! Om man jagar
 Så säkert alla dagar,
 Jag elgarna beklagar
 Vid sådan kungligt jagt.

Horn.

När så man jagar
 Här alla dagar,
 Ej mig behagar
 Kungens jagt.

Jägare.

Lustigt man jagar,
 Nätter och dagar,
 Kring fält och hagar
 Går kungens jagt.

Kören.

Nej man ej fördröje etc.
 Gif akt! Gif akt! (skott)
 Bom! bom! bom! etc.

Kören.

Nu kungen, han
 Skall lägga an.
 All ängslan flyr,
 Ej krut han skyr,
 Men raskt ger fyr. (skott)
 Träff!

Kören.

Lefve kung Carl,
 Kung Carl, kung Carl!
 Han träffat har
 Sitt mål så snar.
 Och lefve kung Carl!
 Och lefve, och lefve, och lefve kung Carl!

Andra Akten.

N:o 7. Ballad.

Och hafvets unga tärna, hon gick en qväll så varm
Till Ålands strand att bada sin svanehvita barm
Med blommor i hågen.

Och skogen var så herrlig och stranden var så grön,
Och alla vackra stjernor de skeno klart i sjön,
Och sången den for öfver vågen.

Och hafvets unga tärna, hon tänkte i sitt sinn:
Ack hade jag en vän, som jag kunde kalla min,
Med blommor i hågen;

Och alla klara stjernor och alla perlors glans
Och mitt palats af silfver och guld det blefve hans.
Och sången den for öfver vågen.

Och bäst som sången klang öfver sjö och vik och land,
Kom skogens unge konung alltner till Ålands strand
Med blommor i hågen.

»Du skönaste bland tärnor, säg vill du bli min brud?
Jag ger dig bergens skatter och ängens blomsterskrud.»
Och sången den for öfver vågen.

Och hafvets unga tärna, hon log så ömt och godt:
Hvad skall jag, herre konung, med dina berg och slott

Med blommor i hågen?
Ditt slott är gröna skogen, och mitt är böljan blå,
Och fast vi evigt älska, vi evigt skilda gå.
Och sången den for öfver vågen.

N:o 8. Duett.

Leonora.

Kom du min gosse, kom, o kom,
Från denna strand att vända om!
Här lurar döden på din stig;
Fly, om du älskar mig!

Jonathan.

Sörj ej, min vackra flicka du,
Fri står jag här hos dig ännu.
Stark är min arm och fast mitt mod,
Och säkert är mitt lod.

Leonora.

De komma, komma många,
Dig gripa och dig fånga . . .

Jonathan.

Hulda, lugna dig!

Leonora.

De skola fångsla, binda,
I bojor hårdt dig linda . . .

Jonathan.

Mer ej ängsla dig!

Leonora.

Ack om du dör, skall jag så ensam vara.
All fröjd och frid med dig sin kos de fara.

Jonathan.

Sörj icke mer! Med dig jag flyr, du ömma,
Att på en fjerran strand vår kärlek gömma.

Jonathan och Leonora.

Jag har en vän, en vän så huld,
Så trogen som det klara guld.
Den vännen vill jag hålla kär,

Den vännen { han } står här.
 { hon }

Den vännen är mitt hopp, min tro,
Den vännen är min lefnads ro,
Den vännen är min tröst och frid
I lifvets heta strid.

Jag ingen ann' mitt hjerta ger,
Och ingen kan oss skilja mer,
Och hans jag är } i lust och nöd,
Jag hennes är }
Allt uti lif och död.

U:o 9. Melodram och Sertett.

Gyllenstjerna.

Hitåt, kamrater! Stället det är här.
Ovädret tilltar . . . himlen störtar neder
På våra hufvuden . . .

Banér.

Vi trotsa den!

Gyllenstjerna.

Ve den som yppar hvad vi här besluta!
Finns en förrädare bland oss, välan,
Så svärjen att vår hämd skall honom drabba!

De sammansvurne.

Det svärja vi!

Gyllenstjerna.

Må blixten ljunga ned
Uppå vår hjessa, må de gamla murar
Med brak instörta öfver oss, om någon
Ostraffad röjer oss!

De sammansvurne.

Det svärja vi!

Banér.

Och må vi dela Sverge oss emellan.
Ve den som rycker sig en lejonpart!
Hans blod skall flyta.

De sammansvurne.

Ja, det svärja vi!
(Häremellan följa talpartier.)

Gyllenstjerna.

Jag manar er,

J gamle drinkare, som dessa hvalf
I fordomtid med drufvans must ha'n fuktat;
Dig Kröpelin, du bålde riddersman,
Och dina män jag dricker till. Välan:
Lefve skuggorna!

Leonora.

Lefve skuggorna!

Gyllenstjerna.

Hvem svarade?

Banér.

Det kom en röst ur jorden.

Gyllenstjerna.

Nå vid mitt svärd, ett sådant svar på tal
Jag väntat knappt af gamla Kastelholm.
Säg mig, du eko, som i murn dig gömmer,
Är du en vålnad af en munvig fröken,
Som af sig sjelf blott äger kvar sitt prat?
I borgen går en skön prinsessa än,
Att söka sin i striden fallne vän,
Och muntert vore det att här bland trollen
Af hennes klädning se den hvita fällen.

Banér.

Der var hon . . . der!

Oxenstjerna.

Jag nyss såg henne här.

Wachtmeister.

Ve oss, vårt onda samvete det är.

Qvartett.

Ve, jag förskräckes,
Grafven uppväckes,
Skymt af en skepnad
Slår mig med häpnad.

Leonora.

Se, de förskräckas,
Grafvarna väckas,
Skymt af en skepnad
Slår dem med häpnad.

Gyllenstjerna.

Bröder, hur lustigt här
Fylles hvad jag begär!
Kärlek och drufvors glöd
Väcka en död.

Qvartetten.

Gudaförmädare!

Leonora.

Falske förrädare!

Gyllenstjerna.

Är jag en hädare,
Fritt, får gå!

Qvartetten.

Kom låt oss ila!

Leonora.

Ja, jag vill ila.

Gyllenstjerna.

Ej må vi hvila,
Fegt här stå.

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Så skyndom oss, så skyndom till vårt värf;

Leonora.

Vårt värf!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Det fröjd må bringa, bringa oss förderf.

Leonora.

Förderf!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Må prakt emot oss smila eller nöd;

Leonora.

Ja nöd!

Qvartetten och Gyllenstjerna.

Till makt vi ila, ila, eller död.

Leonora.

Ja död!

U:o 10. Storm-aria med Kör.

Jonathan.

Den kallar jag en usel man,
Som ej sitt segel sköta kan,
Som rädd och blek på stranden står,
När stormen öfver hafvet går.
Må flickan sitta ung och säll
Och plocka ros i sommarqväll,
Till hafvet längtar sjömans båg,
Hans hem det är den fria väg.

Kör af Fiskare.

Den kallar jag en usel man etc.

Jonathan.

Raskt i din båt, skjut ut, låt gå!
Dick bidevind, skot an, pass på!
Vindarna susa,
Brusa, brusa,
Seglena lefva,
Refva, refva!
Refva åt fanders inte! Stopp! Skot an!
Tar hon in vatten? Hurra, ös hvar man!
Babord med rodret! Loff! låt gå!
Dick bidevind, skot an, pass på!
Den kallar jag en usel man,
Som ej sitt segel sköta kan.

Kören.

Babord med rodret etc.